

Ülkenin kıyılarını sevme ve irdeleme denemesi

Orhan Duru, 'Mavi Gezi'de Ege ve Akdeniz'in haritaları, savaşları ve kültürel iklimi arasında yolculuklar sürüyor. Kıyıları, koyları, denizler ve kara parçaları, Duru'nun anlatımıyla birer **kitap** sayfası gibi önümüze seriliyor.

KAAN EGEMEN

Ege ve Akdeniz, büyük savaşların ve anlamlı barışların coğrafyası. Aynı zamanda Antikçağ düşüncesi ve felsefesinin temelindeki şiirin... **Gezinlerin vazgeçemediği bu iki rota, geçmişten gelen ve geleceğe ışık tutan hikâyelerle yaşıyor.** Zaten haritayı önünüze koyup baktığınızda, o öykülerin ve kahramanlarının geride bıraktığı izlere rastlıyorsunuz. Bunları takip edenler de benzer hikâyelere kendi gördüklerini ekliyor. Mesela Piri Reis, Sabahattin Eyuboğlu ya da Orhan Duru...

Tarihle, şiirle, edebiyatla ve felsefeyle bir arada düşünülmesi gereken Ege ve Akdeniz'deki mavi yolculukların bir kültür seyahati olduğunu söyleyebiliriz. **Yaşamı boyunca gezi yazıları kaleme alan Orhan Duru'nun Piri Reis'i takip ederek çıktığı seyahatlerinin ürünü olan 'Mavi Gezi', adı geçen kültür gezilerinin bir yansıması.**

Ege ve Akdeniz denizi sevdiiren, hatta insanı tutkuyla denize bağlayan maviliğiyle hep ilgi çekti. Orhan Duru'nun bu geçmişe; Piri Reis'e, Sabahattin Eyuboğlu'na, Halikarnas Balıkcısı'na ve Azra Erhat'a gönderme yapmasının altında da aynı sevgi ve tutku var. Unutulmuş kıyıların, görünmez hale gelen ya da daha evvel gidilmemiş koyların gözlemcisi bu isimlerin peşinden yola çıkan Duru'nun satırları, geçmişle bugünü buluştururken geleceğe sesleniyor. Ege ve Akdeniz'in tarihinin yanı sıra efsanelerine de kapı aralayan yolculuklarında tuttuğu notlarla Duru, unutulmuş veya gözden kaçırılmış zamanlara doğru bir gezintiye çıkıyor.

Bu yolculuk, tarihle buluşmanın yanında doğayla mücadele anlamına da geliyor. **Duru'nun anlattığı her hikâye Ege ve Akdeniz'in kültürel iklimini açık ettiği gibi denizin ortasında, bölgelerin kendine özgü koşullarıyla, mavinin zorluklarıyla yüzleşmeyi gündeme getiriyor.**

Her daim canlı denizle birlikte, ölü ve yaşayan kentler de Duru'nun anlatımında önemli yer kaplıyor; hepsi bambaşka bir evren.

Mavinin çeşitliliği, Duru'nun bahsettiği başka evrenlere can veren en önemli öge. Fırtınaya, mevsime, denize dökülen nehre ve doğal oluşumlara göre ton değiştiren mavi,

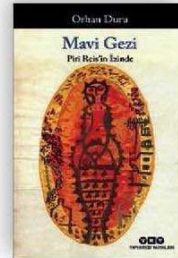
geçmişteki tasvirlerle de yansımış. Şairler, bu nedenle Ege ve Akdeniz'i başka başka görmüş. **Halikarnas Balıkcısı'nın "Mavi mavi yanıyordu" dediği denizler, insanlara farklı şeyler çağrıştırmış tarih boyunca.** Ton farklılığı, kültürel çeşitlilik gibi boy göstermiş.

'Bu bir deneme...'

Duru'nun peşinden gittiği, Akdeniz haritalarıyla gemicilere yol gösteren Piri Reis de az önce bahsi geçen farklılıkları gözlemleyen bir isim. **Duru'nun "zizaklar çiziyor" dediği Piri Reis, zamanının en önemli haritalarını böyle oluşturuyor ve bugün bile konuşulan eserler bırakıyor.** Dolayısıyla en başta onun izini takiple geliyor mavi yolculuklar. Duru ise Akdeniz'den başlayıp 'tersine' bir rota izleyerek kendine göre 'zizaklarla' ilerliyor.

Piri Reis'in ölümsüz eseri Kitab-ı Bahriye'nin gölgesinde, Sabahattin Eyuboğlu ve dostlarının izinde, Ege ve Akdeniz'in haritaları, savaşları ve kültürel iklimi arasında yolculuklar sürüyor. **Kıyıları, koyları, denizler ve kara parçaları, Duru'nun anlatımıyla birer **kitap** sayfası gibi önümüze seriliyor.** O **kitapta**, yeri geliyor öykü, yeri geliyor şiir ve roman öne çıkıyor. Fakat hepsi, Duru'nun da dediği gibi deneme başlığı altında toplanıyor: "Bu bir deneme. Ülkenin kıyılarının bir bölümünü sevme, irdeleme, tarihine bakma, özelliklerini aktarma ve anlatma denemesi."

Duru'nun 'Mavi Gezi' kitabı, benzer gezilere çıkmak isteyenler için kılavuz niteliğinde. Tıpkı kendisine rehber olan Piri Reis'in anlattıkları gibi. Hiç bitmeyecek, daima bir başlangıç olarak nitelenebilecek bu geziler, her defasında yeni bir şey öğreteceğine kesin gözüyle bakılması gereken türden. 'Mavi Gezi', Duru'nun bahsettiği bu bitmemişliği yansıtan, Ege ve Akdeniz'in tükenmez tarihinden kesitler sunan bir **kitap**.

MAVİ GEZİ
PİRİ REİS'İN İZİNDE
Orhan Duru
Yapı Kredi Yayınları,
180 sayfa, 15 TL.